

HABO ULLSPINNERI

Habo Ullspinneri är en av de mer kända industrierna inne i samhället. Företaget grundades i blygsam skala 1882 vid Kvarnekulla, men fick sin nuvarande etablering inne i Habo några år senare. Ullspinneriet tillverkade först enbart garner, men från och med 1920-talet utgjorde filtarna den dominerande produktionen. Filtarna såldes under varumärket Habo-filten och genom åren kom miljontals filtar att tillverkas. Förutom den egna tillverkningen bedrev man också en omfattande löngodsrörelse, d.v.s. man samlade in ull via ombud och förädlade denna till garner, filtar m.m. På 1930-talet hade företaget ca 300 ombud i södra och mellersta Sverige. Löngodsrörelsen var vanlig vid landets mindre yllefabriker.

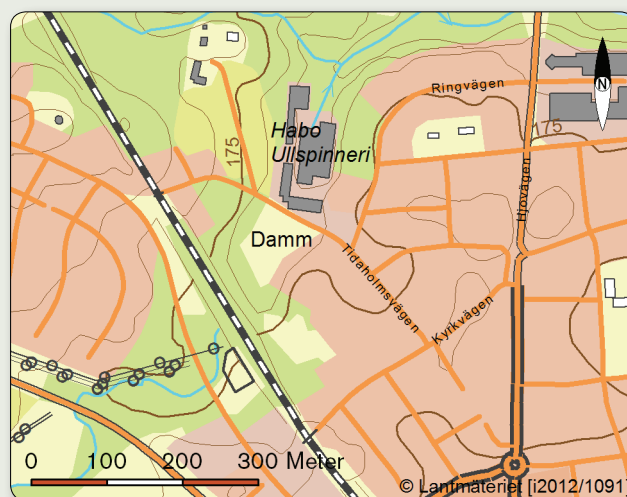
När företaget var som störst, efter andra världskriget, fanns ett hundratal anställda, varav cirka hälften var kvinnor. Ullspinneriet drevs fram till 1966 då väveridelen med filt-tillverkningen togs över och lades ned av Tidstrands i Sågmyra. Spinneriverksamheten fortsatte emellertid ytterligare några år. Färgerirörelsen drevs vidare av den gamla ägarfamiljen och levde vidare in på 2000-talet.

Den centrala industrianläggningen domineras av två stora rödfärgade träbyggnader uppförda i vinkel, där den ena inrymde spinneriet och den andra väveriet. Byggnadsbeståndet är i huvudsak från åren 1915–1945. Fabrikslokaler av trä av denna storlek är numera ovanliga. Träbyggnaderna har ofta ersatts av tegelbyggnader av brandskyddsskäl. I likhet med flertalet andra textilindustrier lokaliserades anläggningen till ett vattenfall. Den stora dammen i Hökesån har lämnat såväl direkt som elektrisk kraft för fabriksdriften. Dammen, som byggdes 1917, är sedan några år tillbaka torrställd.

Spinnet i Habo fungerar idag som utställningshall och kulturcentrum. De stora öppna salarna ger en god bild av den ursprungliga fabriken, trots att all produktionsutrustning är borta sedan länge.

Industriskorstenen är ursprungligen uppförd av gult tegel och senare förhöjd med rött tegel. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 15

HITTA HIT

Tidaholmsvägen 14 i Habo. Följ lokal skyltning "Spinnet" från Habo tätort.

Koordinater:

N 6419333 / E 444865
(SWEREF 99 TM) // N
57° 54' 44,621" // E 14° 4'
9,452" (WSG 84)

Habo ullspinneri. Foto Jönköpings läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Läns museet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämnarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgränder med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturresevat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställena varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

